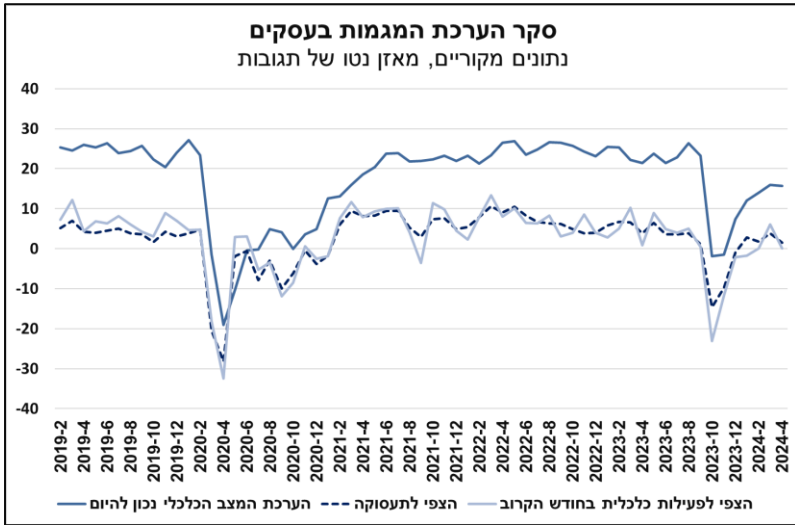

7/5/2024

השבוע במאקרו

ביטחון הסקטור העסקי נחלש רק במעט באפריל, למרות העלייה במתיחות הביטחונית ובפרמיית הסיכון של ישראל

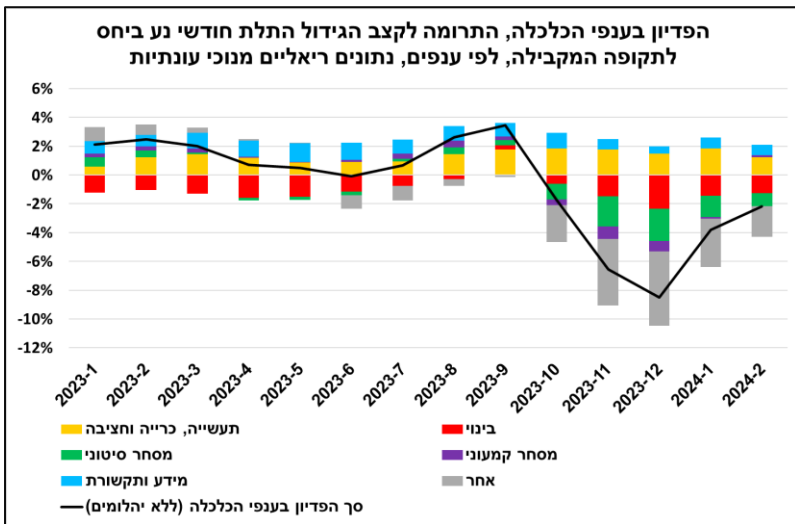

סקר הערכת המגמות בעסקים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (הלמ"ס) לחודש אפריל מצביע על היחלשות קלה בסנטימנט בקרב החברות בסקטור העסקי. כך, מאזן הנטו של התגובות (אחוז החברות שהצביעו על שיפור פחות אחוז החברות שהצביעו על הרעה) להערכת המצב הכלכלי הנוכחי, בכלל הענפים, ירד ונחלש בהיקף מתון, וזאת לאחר שעלה והתחזק במהלך כל אחד מחמשת החודשים הקודמים (ראה/י תרשים). גם המדדים הבוחנים את הצפי לשינוי בתעסוקה ולשינוי בפעילות בחודש הבא, ירדו בחודש זה.

מבחינת ממצאי הסקר בפילוח ענפי, ניתן ללמוד כי מאזני הנטו הבוחנים את המצב הכלכלי הנוכחי, בענפים: תעשייה, מלונאות ומסחר קמעונאי, עלו בחודש אפריל, ואילו מאזני הנטו בענפי הבינוי והשירותים נחלשו בחודש זה. יש לציין כי מאזני הנטו לבחינת המצב הנוכחי בענפי התעשייה והמסחר הקמעונאי, מצויים ברמה הקרובה מאוד לזו שנרשמה בתקופת טרום המלחמה, עובדה המשקפת התאוששות מהירה יחסית מההשלכות השליליות של המלחמה, בענפים אלו. במבט קדימה, הציפיות בענף התעשייה בנוגע להזמנות בחודש הבא, הן אלו המופנות ליצוא והן אלו המיועדות לשוק המקומי, נחלשו. גם הציפיות בנוגע למכירות בענף המסחר הקמעונאי בחודש הבא נחלשו, וכך גם הציפיות בענף השירותים בנוגע למכירות בשוק המקומי. מנגד, הצפי בענף המלונאות בנוגע ללינות של ישראלים ובענף השירותים בנוגע למכירות ליצוא השתפר.

לסיכום, אמון העסקים נותר נמוך יחסית לתקופת טרום המלחמה, ומגמת התאוששותו נבלמה לעת עתה. יחד עם זאת, חרף ההידרדרות במצב הביטחוני והגיאופוליטי, לנוכח העימות הצבאי הישיר עם איראן, אשר התבטאה בעלייה במדדי שוק המשקפים את פרמיית הסיכון של ישראל, לא חלה הרעה של ממש בסנטימנט של הסקטור העסקי.

הפדיון בכלל ענפי הכלכלה משקף שיפור משמעותי ברביע הראשון של 2024

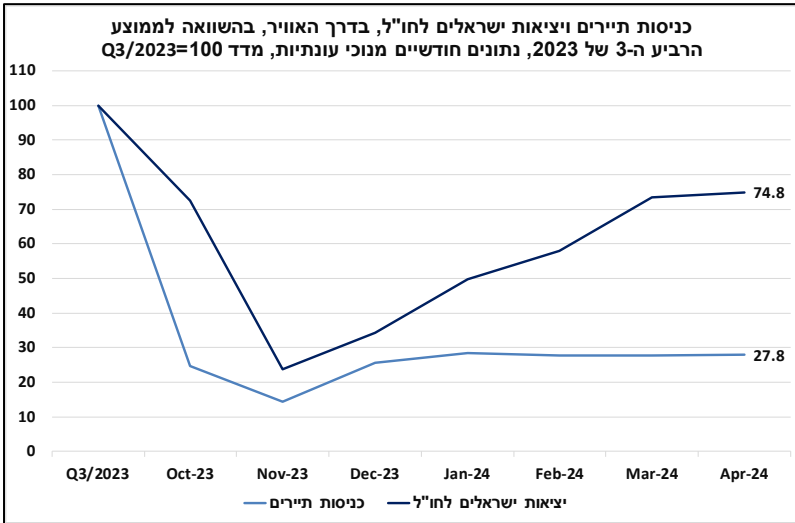
נתוני הלמ"ס מלמדים כי הפדיון בכלל ענפי הכלכלה, ללא יהלומים (נתונים מנוכי עונתיות, במחירים קבועים) ירד בכ-1.5% בחודש פברואר 2024, בהשוואה לחודש הקודם. זאת, לאחר שעלה בכל אחד משלושת החודשים הקודמים, במסגרת ההתאוששות ההדרגתית מהירידה החדה שנרשמה בתחילת מלחמת "חרבות ברזל". יצוין כי נתוני ינואר-פברואר 2024 משקפים צמיחה גבוהה יחסית של הפדיון בענפי הכלכלה, בשיעור של כ-9%, בהשוואה לממוצע הרביעי הרביעי של 2023, אשר נפגע בחדות מהשלכות המלחמה. ממצא זה, מהווה איתות לגידול משמעותי בתוצר של הסקטור העסקי ברביע הראשון של 2024.

חרף ההתאוששות הצפויה ברביע הראשון של 2024, יודגש כי קצב הגידול התלת חודשי נע (בהשוואה לתקופה המקבילה) של הפדיון בכלל ענפי הכלכלה, ללא יהלומים, (נתונים ריאליים מנוכי עונתיות) היה

שלילי בכל אחד מהחודשים שחלפו מאז החלה מלחמת "חרבות ברזל", אם כי לאחרונה קצב הירידה התמתן (ראה/י תרשים). וזאת, לאחר שבחודשים שקדמו לפרוץ המלחמה, קרי, יוני-ספטמבר 2023, קצב הצמיחה מצוי היה במגמת האצה מסוימת. כפי שניתן לראות בתרשים, המציג את התרומה של ענפי הכלכלה הגדולים לקצב הגידול של הפדיון הכולל, התרומה החיובית של ענף התעשייה, כרייה וחציבה (כ-20% מהפדיון הכולל בשנת 2023) לפדיון הכולל נותרה גבוהה על אף המלחמה. מנגד, התרומה השלילית של ענף הבינוי (כ-11%), אשר נרשמה גם בתקופת טרום המלחמה נותרה משמעותית גם במהלכה. התרומה החיובית של ענף מידע ותקשורת (כ-11%) התמתנה רק במעט לאחר פרוץ המלחמה, וענפי המסחר (סיטוני - 15%, קמעוני - 10%), בפרט הסיטוני, הניבו תרומה שלילית משמעותית מאז פרצה. יתר הענפים (משקלם המצרפי כ-32%), הקטנים יותר, הניבו תרומה שלילית משמעותית גם כן.

לסיכום, הפדיון המצרפי בכלל ענפי המשק עלה בחודות בתחילת שנת 2024, אך זאת לאחר ירידה חדה ברביע הרביעי של 2023, בצל המלחמה. קצב הצמיחה של הפדיון הכולל, בהשוואה שנתית, עודנו שלילי ומשקף צמיחה הנמוכה מהמגמה שנרשמה טרום המלחמה, אולם קצב הירידה התמתן בחודשיים האחרונים.

דדומה לעבר, היקף היציאות של ישראלים לחו"ל מתאושש במהירות גבוהה יותר מהכניסות של תיירים לישראל

היקף הכניסות של תיירים לישראל (בדרך האוויר, נתונים מנוכחי עונתיות) באפריל 2024 הסתכם בכ-69 אלף, היקף זהה לזה שנרשם בחודש הקודם, ולמעשה כמעט ללא שינוי מראשית השנה, כך על פי נתוני הלמ"ס. הרמה הנוכחית של כניסות התיירים נמוכה ביותר מ-70% מזו שנרשמה בממוצע ברביע השלישי של 2023 (ראה/י תרשים), ערב המלחמה, וזאת לנוכח ההרעה במצב הביטחוני.

היקף היציאות של ישראלים לחו"ל (בדרך האוויר, נתונים מנוכחי עונתיות) בחודש אפריל עלה בשיעור של כ-1.7% בהשוואה לחודש הקודם, והסתכם בכ-534 אלף, רמה הנמוכה בכ-25% מזו שנרשמה ברביע השלישי של 2023.

דהיינו, דדומה לאירועים ביטחוניים מן העבר, היקף היציאות של ישראלים לחו"ל מתאושש מהר יותר מהזעזוע שנוצר בעקבות המלחמה, וזאת חרף הירידה בהיצע חברות התעופה הפועלות בישראל. על פי ניסיון העבר, ולנוכח הימשכות המלחמה, נראה כי היקף כניסות התיירים יישאר ברמתו הנמוכה בשנה הקרובה, מה שצפוי להתבטא ביצוא נמוך יחסית של שירותי תיירות, ולפיכך יכביד על ענף המלונאות המקומי, על מאזן השירותים בחשבון השוטף של מאזן התשלומים, ובמידה מסוימת גם על התוצר. בהקשר זה, של השפעות על מאזן התשלומים, הרי שמלבד התפתחות המגמות בתיירות הנכנסת לישראל ויציאת ישראלים לחו"ל, יהיה מעניין לבחון האם בעקבות המלחמה חלו שינויים מובהקים במשך שהייה של תיירים בישראל ושל ישראלים בחו"ל.

הרכישות בכרטיסי אשראי עלו בעוצמה במהלך הרביע הראשון של 2024, בעיקר על רקע גורמים בעלי אופי זמני

נתוני הרכישות בכרטיסי אשראי של הלמ"ס, מלמדים כי ההיקף הכולל של הרכישות בכרטיסי אשראי (נתונים מנוכחי עונתיות, במחירים קבועים), על-ידי אנשים פרטיים (בבתי עסק מקומיים בלבד), עלה בשיעור של כ-1.5% בחודש מרץ 2024, ביחס לחודש הקודם, וזאת לאחר שירד בפברואר. על רקע זה, היקף הרכישות הכולל ברביע הראשון של 2024 עלה בחודות, בשיעור של כ-13.5% (במונחים ריאליים), בהשוואה לרביע הקודם, בו חלה ירידה חדה בצריכה הפרטית בצל מלחמת "חרבות ברזל", ובדגש על החודשים אוקטובר-נובמבר 2023.

ירידה זו, חלה על רקע מספר גורמים, כגון: סגירה של מסגרות החינוך; פגיעה בביטחון האישי וירידה בניידות של צרכנים לנוכח ירי רקטות; גיוס נרחב של כוחות מילואים; סנטימנט צרכני חלש; ועוד. כלומר, נתוני הרכישות בכרטיסי אשראי מצביעים על עלייה משמעותית בצריכה הפרטית ברביע הראשון של 2024, וזאת, לאחר הירידה שנרשמה ברביע הרביעי של 2023, אשר הסתכמה בשיעור של כ-7.5%.

נוסף על כך, קצב הגידול השנתי של הרכישות בכרטיסי אשראי (ממוצע תלת חודשי נע בהשוואה לתקופה המקבילה) עלה בחודש מרץ 2024 לרמה גבוהה יותר מזו שנרשמה בחודשים שקדמו לפרוץ המלחמה, והגבוהה ביותר מאז מאי 2022 (ראה/י תרשים). יחד עם זאת, חשוב להדגיש כי לקצב הגידול החרגי תרמו גורמים בעלי אופי זמני, ובכללם: הפיצוי על הצריכה הנמוכה בחודשים אוקטובר-נובמבר 2023; תמיכות כספיות מהממשלה; ורמה נמוכה של ישראלים היוצאים לחו"ל, אשר הובילה לעלייה בצריכה בבתי עסק מקומיים. במבט קדימה, ייתכן כי קצב הגידול של הרכישות ייחלש בהדרגה בהמשך כאשר השפעתם של גורמים אלו תתפוגג.

כתב: גילי בן אברהם